

Asumiseen tukea

Yleinen asumistuki
ja muita asumisen tukia – 2010

Sisällys

Tärkeää tietää	1
Kelan asumisen tuet	2
Yleinen asumistuki	3
Eläkkeensaajan asumistuki	12
Asumislisä opiskelijalle	20
Sotilasavustuksen asumisavustus	20
Verkkopalvelut asumisen tukiin	22
Muutoksenhaku päätökseen	22
Mistä Kela saa tietoja?	22
Sanasto*	23

Tärkeää tietää

Kela tukee pienituloisia *ruokakuntia** maksamalla niille asumistukea neljän eri lain perusteella. Tässä esitteessä kerromme Kelan hoitamasta yleisestä asumistuesta sekä lyhyesti eläkkeensaajan asumistuesta, opintotuen asumisliisästä ja sotilasavustuksen asumisavustuksesta.

Mukana ei ole kaikkia etuuksien yksityiskohtia. Lisätietoja saat Kelan internetsivuilta www.kela.fi ja toimistoista sekä Opiskelijalle-esitteestä. Esitteessä on huomioitu ne lainmuutokset, jotka on vahvistettu vuoden 2010 alkuun mennessä.

Esitteen lopussa on sanasto, jossa on selitetty joitakin lainsäädännön ja Kelan käyttämiä termejä. Termit on merkitty tekstiin *vinokirjaimin* ja tähdellä*.

Onko sinulla oikeus Kelan hoitamiin asumisen tukiiin?

Voit saada Kelan asumisen tukia, jos olet pienituloinen ja asut vakinaisesti Suomessa. Vakinaisella Suomessa asumisella tarkoitetaan, että sinulla on Suomessa varsinainen koti ja oleskelet pääasiallisesti Suomessa. Jos olet asunut ulkomailla tai olet aikeissa lähteä ulkomaille, tarkista aina Kelasta, minkä maan *sosiaaliturvan piiriin kuulut**.

Ilmoita aina muutoksista Kelaan

Muistathan, että sinun on pikaisesti ilmoitettava Kelaan olosuhteidesi muutoksista, jos saat jotakin Kelan etuutta. Tällaisia tilanteita ovat mm. tulojen ja asuin- ja perhetilanteen muutokset. Tarkista Kelan lähettämästä päätöksestä muutokset, joista sinun tulee ilmoittaa. Jos et ilmoita muutoksistasi, saatat jäädä ilman jotakin sinulle kuuluvaa etuutta tai sinulle voidaan maksaa tukea aiheuttomasti, jolloin sitä joudutaan perimään myöhemmin takaisin.

Miten voit asioida Kelassa?

Kela palvelee asiakkaitaan toimistoissa, puhelimitse ja postitse sekä internetissä osoitteessa www.kela.fi. Kun hoidat henkilökohtaisia asioitasi Kelan toimistossa, tarvitset mukaan henkilötodistuksen, kuten ajokortin tai passin.

Kelan viestintä
PL 450
00101 HELSINKI
viestinta@kela.fi

Kelan asumisen tuet

Kun haet Kelan asumisen tukia, tarkista ensin, mikä on oikea tuki sinulle ja perheellesi. Seuraavassa on lueteltu lyhyesti asumistukilakien keskeiset perusteet. Normaalisti et voi saada samaan aikaan asumistukea kahden eri lain perusteella.

Voit arvioida, onko sinulla oikeus asumistukeen ja kuinka paljon asumistukea voit saada, Kelan internetsivujen laskurilla (www.kela.fi/laskurit).

Yleinen asumistuki on pienituloisten perusturvaa

Kela tukee pienituloisten henkilöiden ja *ruokakuntien** asumismenoja yleisellä asumistuella. Voit saada yleistä asumistukea vuokra- tai omistusasuntoon.

Eläkkeensaajalle

Eläkkeensaajana voit saada Kelan maksamaa eläkkeensaajan asumistukea. Jos samassa asunnossa asuu kanssasi lapsia tai muita henkilöitä kuin *puolisosi**, voit valita, haetko yleistä asumistukea vai eläkkeensaajan asumistukea.

Opiskelijalle

Jos olet lapseton opiskelija ja asut vuokralla tai asumisoikeusasunnossa, voit saada opintotuen asumislisää. Jos opintoja varten vuokraamasi asunto sijaitsee muulla paikkakunnalla kuin perheenne vakituinen asunto, voit saada opintotuen asumislisää opiskeluasuntoosi, vaikka asut lapsesi kanssa. Jos asut vanhempiesi kanssa, et voi saada opintotuen asumislisää vaan kuulut samaan *ruokakuntaan** vanhempiesi kanssa.

Jos sinulla ei ole oikeutta opintotuen asumislisään, voit hakea yleistä asumistukea, esimerkiksi jos asut lapsesi tai *puolisosi** lapsen kanssa tai asut omassa tai *puolisosi** omistamassa asunnossa. Lisätietoja saat Kelan internetsivuilta (www.kela.fi) tai Opiskelijalle-esitteestä.

Asevelvolliselle* tai hänen omaiselleen

Jos suoritat asevelvollisuutta, voit saada Kelasta sotilasavustuksen asumisavustusta. Asumisavusta voidaan maksaa myös omaisellesi.

Yleinen asumistuki

Pienituloinen *ruokakunta** voi saada yleistä asumistukea pysyvässä käytössä olevan asuntonsa asumismenoihin, mutta ei vapaa-ajan asuntoon. Kela voi maksaa asumistukea joko koko asunnon tai vain *asunnon osan** asumismenoista, jos asunnossa asuu esimerkiksi alivuokralainen.

Paljonko voit saada yleistä asumistukea?

Yleinen asumistuki lasketaan niin, että *kohtuullisista asumismenoista** vähennetään perusomavastuuosuus. Perusomavastuuta ei tule lainkaan, jos *ruokakunnan** tulot jäävät alle valtioneuvoston vahvistamien tulorajojen (ks. s. 8). Asumistuki on kuitenkin enintään 80 % *kohtuullisista asumismenoista**. Maksat siis asumismenoistasi aina vähintään 20 % itse.

Perusomavastuuosuuden suuruuteen vaikuttavat *ruokakunnan**

- henkilömäärä
- *bruttokuukausitulot** ja
- omaisuus.

(Kohtuulliset asumismenot – perusomavastuu) x 0,80 = Asumistuki

Voit arvioida oman asumistukesi määrän Kelan internetsivujen laskurilla (www.kela.fi/laskurit).

Asumistuen maksaminen

Kela maksaa yleisen asumistuen kuukauden ensimmäisenä arkipäivänä tilillesi tai valtuuttamasi nostajan, esimerkiksi vuokranantajan tilille. Asumistukea ei makseta, jos se on alle 16,81 euroa kuukaudessa. Voit saada tuen takautuvasti enintään hakemuksen jättämistä edeltävän kuukauden alusta.

Kela tarkistaa asumistuen vuoden välein, jos sitä ei ole syytä tarkistaa aikaisemmin, esimerkiksi muuttuneen elämäntilanteen takia. Tämän takia joudut hakemuksessasi selvittämään *ruokakuntasi** tilanteen vuodeksi eteenpäin, jotta tuki maksetaan oikein perustein.

Kela tarkistaa asumistuen ennen vuositarkistusta, jos tulosi ovat nousseet vähintään 300 euroa tai pienentyneet vähintään 160 euroa kuukaudessa edellisestä päätöksestä.

Asumistuen tarkistusta tulojen nousun takia lykätään 3 kuukaudella *pitkäaikaisesti työttömän** työllistyessä, ellei sitä ennen ole muuta syytä tarkistaa tukea, esimerkiksi vuositarkistuksen takia.

Kohtuulliset asumismenot

Asumistukea ei makseta kaikista asumismenoista, vaan laissa ja valtioneuvoston asetuksessa määritellyistä *kohtuullisista asumismenoista**. *Kohtuulliset asumismenot** voivat olla enintään valtioneuvoston vuosittain vahvistamien enimmäisasumismenojen (ks. s. 5) suuruiset asuinpaikkakunnasta riippuen.

- Vuokra-asunto: Voit saada asumistukea vuokraan. Jos maksat vuokran lisäksi erikseen vesi- ja lämmitysmaksuja, ne hyväksytään enintään valtioneuvoston asetuksen mukaisina hoitomenoina (ks. s. 7). Työsuhde-asunnossa Kela hyväksyy vuokraksi vain itse maksetun vuokran, mutta ei verotusarvoa.
- Asumisoikeusasunto: Asumisoikeusasunnossa ja osaomistusasunnossa asumismenot ovat käyttövastikkeen lisäksi erilliset lämmitys- ja vesimaksut (ks. s. 7) kuten vuokra-asunnoissa.
- Omakotitalo: Omakotitalon asumismenoina huomioidaan kiinteistön hoitomenot (ks. s. 7) sekä osa asuntolainojen koroista (ks. s. 7).
- Osakeasunto: Omistamassasi tai *puolisosi** omistamassa osakeasunnossa asumismenot ovat vastike, erikseen maksetut lämmityskustannukset ja vesimaksut (ks. s. 7) kuten vuokra-asunnoissa sekä osa asuntolainojen koroista (ks. s. 7).

Miten kohtuulliset asumismenot lasketaan?

Kohtuullisiin asumismenoihin vaikuttaa asunnon koko ja asunnossa asuvien henkilöiden lukumäärä. Asunnon enimmäiskoko lasketaan *ruokakunnan** koon mukaan.

Asunnon enimmäiskoko (neliömetreinä) *ruokakunnan** koon mukaan

1	2	3	4	5	6	7	8
37	57	77	90	105	115	125	135

Yli 8 henkilön *ruokakunnassa** Kela korottaa asunnon enimmäispinta-alaa 10 neliöllä jokaista seuraavaa henkilöä kohden. Jos *ruokakuntaasi** kuuluu vammaisen henkilö, jonka tilantarve on apuvälineiden tai hoitajan takia erityisen suuri, asunnon enimmäiskoko on yhtä henkilöä suuremman *ruokakunnan** mukainen.

Enimmäisasumismenot

Valtioneuvosto päättää ja vahvistaa vuosittain asumismenojen enimmäismäärät. Tämä tarkoittaa, että asumismenoiksesi ei katsota todellisia asumismenojasi vaan vahvistetut enimmäismäärät. Enimmäismäärän ylittävän osan asumismenoista

joudut aina maksamaan itse perusomavastuuosuuden lisäksi. Samoin jos asut *ruokakuntasi** koon mukaista asunnon enimmäiskokoa suuremmassa asunnossa, asumistuki lasketaan vain hyväksyttävän enimmäiskoon mukaan.

Enimmäisasumismenoihin vaikuttavat asunnon sijainti, ikä, koko ja lämmitys-järjestelmä. Seuraavista taulukoista näet, minkä suuruisena enimmäisasumis-menosi huomioidaan, kun asut tietynikäisessä ja -kokoisessa asunnossa.

Keskuslämmitys- tai siihen rinnastettava lämmitysjärjestelmä

Rakennus- vuosi	Asunnon koko (neliömetreinä) I kuntaryhmä*						
	-25,9	26–30,9	31–35,9	36–45,9	46–60,9	61–80,9	81–
1985	12,91	12,07	11,23	10,46	9,99	9,75	9,67
1986–95	13,74	12,89	12,05	11,57	11,26	10,83	10,74
1996–	14,24	13,40	12,56	12,07	11,77	11,33	11,25

Rakennus- vuosi	Asunnon koko (neliömetreinä) II kuntaryhmä*						
	-25,9	26–30,9	31–35,9	36–45,9	46–60,9	61–80,9	81–
1985	12,07	11,23	10,39	9,62	9,14	8,91	8,82
1986–95	12,89	12,05	11,21	10,73	10,42	9,99	9,90
1996–	13,40	12,56	11,72	11,23	10,93	10,49	10,41

Rakennus- vuosi	Asunnon koko (neliömetreinä) III kuntaryhmä*						
	-25,9	26–30,9	31–35,9	36–45,9	46–60,9	61–80,9	81–
1985	10,69	9,85	9,01	8,56	8,25	8,05	7,97
1986–95	11,97	11,13	10,29	9,93	9,55	9,11	9,03
1996–	12,47	11,63	10,79	10,44	10,05	9,62	9,53

Rakennus- vuosi	Asunnon koko (neliömetreinä) IV kuntaryhmä*						
	-25,9	26–30,9	31–35,9	36–45,9	46–60,9	61–80,9	81–
1985	9,85	9,01	8,17	7,71	7,41	7,21	7,13
1986–95	11,13	10,29	9,45	9,09	8,71	8,27	8,19
1996–	11,63	10,79	9,95	9,60	9,21	8,77	8,69

Asumiseen tukea

Muu lämmitysjärjestelmä

Asunnon kunta- ryhmä*	Asunnon koko (neliömetreinä)						
	–25,9	26–30,9	31–35,9	36–45,9	46–60,9	61–80,9	81–
I	6,58	6,41	6,24	6,14	6,11	6,06	5,99
II	6,41	6,24	6,07	5,97	5,94	5,89	5,82
III	5,90	5,74	5,57	5,47	5,43	5,40	5,37
IV	5,06	4,89	4,73	4,63	4,59	4,56	4,52

Jos käytössäsi on vain *osa asunnosta** (asut esim. opiskelevan puolisoasi kanssa tai alivuokralaisena), Kela hyväksyy asumismenoiksesi vain osan asunnon kuluista. Jos *ruokakunnallasi** on alivuokralainen, Kela laskee asumismenoiksenne koko asunnon asumismenot, joista vähennetään alivuokralaisen maksama vuokra.

Enimmäisasumismenot *osa-asunnossa** asuville (e/kk)

Asunnon kunta- ryhmä*	<i>Ruokakunnan*</i> koko (henkilöä)							
	1	2	3	4	5	6	7	8 tai suurempi
I	314	483	589	706	793	906	1 013	1 125
II	293	449	547	656	734	839	937	1 041
III	270	418	503	603	673	770	858	953
IV	249	384	461	553	614	702	782	869

Esimerkki enimmäisasumismenoista

Matti muuttaa v. 1987 rakennettuun taloon Helsinkiin. Hänen asuntonsa pinta-ala on 20 neliötä. Hänen enimmäisasumismenoikseen hyväksytään 13,74 euroa neliöltä eli 274,80 euroa kuussa. Asumistuki lasketaan tämän enimmäisasumismenon mukaan, eikä hänen todellisen vuokransa 400 e/kk perusteella.

Hoitomenot

Asunnon lämmitys- ja vesimaksut sekä kiinteistön muut hoitokulut otetaan huomioon asumismenoissa enintään seuraavan suuruisina:

Lämmitys

(erikseen maksettavat lämmitysmaksut ja omakotitalon lämmitysmaksut)

Asunnon pinta-ala (m²) kerrotaan

1,02 eurolla I lämmitysryhmään kuuluvissa kunnissa

1,15 eurolla II lämmitysryhmään kuuluvissa kunnissa

1,30 eurolla III lämmitysryhmään kuuluvissa kunnissa

Kunnan lämmitysryhmä on määriteltä valtionneuvoston asetuksessa 988/2009.

Vesimaksu

Vuokra-, asumisoikeus- ja osakeasunnossa todellisen maksun mukaan, kuitenkin enintään 19,93 euroa henkilöltä kuukaudessa

Omassa omakotitalossa 21,03 euroa henkilöä kohden kuukaudessa

Kiinteistön muut kulut

Omakotitalossa asumismenoihin lisätään kiinteistön muina kuluina 62,96 euroa kuukaudessa asuntoa kohden.

Lainojen korot asumismenoina

Kun olet ottanut asuntolainan asunnon hankkimista tai sen perusparannusta varten, asumismenoksesi hyväksytään 55 % henkilökohtaisten lainojen (esimerkiksi pankki- tai aravalainojen) vuotuisista koroista. Kela ei hyväksy asumismenoina asumisoikeusmaksun ja osastutukseen oikeuttavan osamaksun maksamista varten otettujen lainojen korkoja.

Perusomavastuu tulojen perusteella

Mitä suuremmat tulot sinulla on, sitä suurempaa perusomavastuuta maksat. Jos sinun ja *ruokakuntasi** tulot ylittävät sallitun tulorajan, et saa lainkaan asumistukea. Kaikkein pienituloisimmilla ei ole lainkaan perusomavastuuta. Valtioneuvoisto vahvistaa perusomavastuun määrät vuosittain.

Tulorajat vuonna 2010

*Bruttotulosi** eivät vaikuta asumistukeen lainkaan, jos ne ovat enintään (e/kk) seuraavat:

Asunnon sijainti	<i>Ruokakunnan*</i> koko					
	1	2	3	4	5	6
<i>I-II kunta-ryhmä*</i>	555	585	735	855	1 035	1 245
<i>III kunta-ryhmä*</i>	555	555	660	795	945	1 125
<i>IV kunta-ryhmä*</i>	555	555	600	705	840	1 005

*Bruttotulosi** estävät asumistuen saamisen, jos ne ylittävät (e/kk) seuraavat rajat:

Asunnon sijainti	<i>Ruokakunnan*</i> koko					
	1	2	3	4	5	6
<i>I-II kunta-ryhmä*</i>	1 575	2 100	2 820	3 090	3 720	4 170
<i>III kunta-ryhmä*</i>	1 395	1 890	2 475	2 760	3 375	3 705
<i>IV kunta-ryhmä*</i>	1 275	1 740	2 280	2 595	3 105	3 510

Jos tulosi vaihtelevat, Kela arvioi kuukausitulosi vuodeksi eteenpäin keskimääräisenä tulona. Kun saat tuloja säännöllisesti vähintään viisi kuukautta, ne katsotaan pysyviksi kuukausituloiksesi. Opiskelijalle Kela arvioi keskimääräisen kuukausitulon opiskelun ohella saatujen tulojen ja kesäansioiden perusteella.

Tulot ja omaisuus

Asumistuen määrään vaikuttavat kaikkien *ruokakuntaasi** kuuluvien *bruttokuukausitulot** sekä omaisuus.

Muiden tulojen lisäksi mukaan otetaan mm.:

- työttömyysetuudet
- sairauspäiväraha
- kuntoutusraha
- äitiys-, isyys- ja vanhempainraha
- lasten ja yksityisen hoidon tuki
- aikuiskoulutustuki ja
- eläkkeet ja perhe-eläkkeet (paitsi lapseneläke).

Yrittäjien tulot Kela ottaa huomioon *YEL-vakuutuksen** ja maatalousyrittäjien *MYEL-vakuutuksen** työtulojen mukaisina.

Asumistuen saamiseen eivät vaikuta erät tilapäiset tulot, esimerkiksi *asevelvollisen** päiväraha tai alle 18-vuotiaan tilapäiset tai vähäiset tulot.

Omaisuuksi lasketaan koko omaisuutesi sekä muiden *ruokakunnan** jäsenten omaisuus omassa käytössä olevaa asuntoa lukuun ottamatta. Myöskään asunto-osakkeita tai osuutta jakamattomaan kuolinpesään ei huomioida omaisuutena. Omaisuudesta vähennetään velat.

Omaisusraja e/v *ruokakunnan** henkilöluvun mukaan

1	2	3	4	5	6
12 650	14 750	16 850	18 950	21 050	25 250

Omaisusrajan ylittävistä osasta Kela laskee tuloksi 15 % vuodessa.

Voit arvioida Kelan internetsivujen laskurilla (www.kela.fi/laskurit), onko sinulla tulojesi tai omaisuutesi puolesta oikeus saada asumistukea ja kuinka paljon asumistukea voit saada.

Näin haet yleistä asumistukea

- ▶ Hae yleistä asumistukea internetissä www.kela.fi/asiointi tai täytä Asumistukihakemus AT 1.
- ▶ Liitä mukaan jäljennös vuokrasopimuksesta tai selvitys asunnon omistamisesta, todistus talon peruskorjauksesta ja perusparantamisesta (Kelan lomake AT 2*) ja selvitys vuokran tai vastikkeen määrästä**.
- ▶ Toimita hakemus pikaisesti mihin tahansa Kelan toimistoon. Asumistukea voit saada takautuen vain hakemiskuukautta edeltävältä kuukaudelta.

* Liitä lomake AT 2 hakemukseen vain, jos talo on peruskorjattu. Talon omistaja, isännöitsijä tai huoltoyhtiön edustaja täyttää ja allekirjoittaa lomakkeen.

** Jos vuokran tai vastikkeen eritelty määrä ja erilliset lämmitys- ja vesimaksut eivät selviä muista liitteistä (esim. vuokrasopimuksesta tai maksunkorotusilmoituksesta), liitä hakemukseen maksukuitti, pankkisiirtolomake tai muu makсутosite.

Liitä tilanteesi mukaan hakemukseen lisäksi

- palkkatosite
- selvitys asuntolainoista
- yhteisöruokakunnan valtuutus (lomake AT 5)
- kuitti alivuokralaisen maksamasta vuokrasta.

Esimerkkejä asumistuen määristä

Voit arvioida oman etuutesi määrän Kelan internetsivujen laskentaohjelmalla (www.kela.fi/laskurit).

Esimerkki yhden henkilön asumistuesta – suurin mahdollinen tuki

Jaakko asuu yksin Helsingissä (*1 kuntaryhmä**) uudessa asunnossa. Asunnon pinta-ala on 37 m² ja vuokra vesimaksuineen 515 e/kk.

Jaakon jatkuvat *bruttotulot*** (työttömyysturva) ovat 551 e/kk.

Laskelma:

Enimmäisasumismenot 37 m² x 12,07 e/m² = 446,59 e

Tulojen pienuuden takia perusomavastuuta ei ole.

Asumistuki: 446,59 x 0,80 = 357,27 e/kk

Oma osuus: 515 – 357,27 = 157,73 e/kk

Esimerkki yksinhuoltajan ja lapsen asumistuesta – kun asunnon koko ja tulot vähentävät tukea

Niina on yksinhuoltaja. Hän asuu kaksin 8-vuotiaan poikansa Veetin kanssa Espoossa (*II kuntaryhmä**) vuonna 1993 valmistuneessa talossa. Asunnon pinta-ala on 60 m² ja vuokra vesimaksuineen 700 e/kk.

Niinan jatkuvat *bruttotulot** (palkka) ovat 1 500 e/kk.

Laskelma:

Enimmäisasumismenot $57 \text{ m}^2 \times 10,42 \text{ e/m}^2 = 593,94 \text{ e}$

Tulojen mukainen perusomavastuu 327 e/kk

(kahden henkilön yksinhuoltajaperheen tuloista tehdään 90 euron vähennys)

Asumistuki: $(593,94 - 327) \times 0,80 = 213,55 \text{ e/kk}$

Oma osuus: $700 - 213,55 = 486,45 \text{ e/kk}$

Esimerkki kahden henkilön asumistuesta – kun asumistukea ei makseta

Marita ja Hannes asuvat Rovaniemellä (*III kuntaryhmä**) vuonna 1985 peruskorjatussa asunnossa. Asunnon pinta-ala on 50 m² ja vuokra vesimaksuineen 450 e/kk.

Marita teke osa-aikatyötä, Hannes on työtön. Heidän jatkuvat *bruttotulonsa** (osa-aikatyön palkka ja työttömyysturva) ovat 1 550 e/kk.

Laskelma:

Enimmäisasumismenot $50 \text{ m}^2 \times 8,25 \text{ e/m}^2 = 412,50 \text{ e}$

Tulojen mukainen perusomavastuu 398,00 e/kk

Asumistuki: $(412,50 - 398) \times 0,80 = 11,60 \text{ e/kk}$; asumistukea ei kuitenkaan makseta,

koska se jää alle pienimmän maksettavan eli 16,81 e/kk

Esimerkki osa-asunnossa asuvien asumistuista

Hanna ja Tiina asuvat samassa asunnossa Helsingissä (*I kuntaryhmä**). Hanna on työtön ja saa työmarkkinatukea. Tiina opiskelee.

Asunnon pinta-ala on 55 m², talo on valmistunut vuonna 1988 ja vuokra on 650 e/kk. *Osa-asunnossa** asunnon koko ja ikä eivät vaikuta tuen määrään.

Tiina saa täyden opintotuen asumislisän (ks. s. 20) eli 201,60 e/kk puolesta vuokrasta ja Hanna saa asumistukea 80 % 314 eurosta (*osa-asunnon** enimmäismäärä *I kuntaryhmässä** yhden henkilön *ruokakunnalle**) eli 251,20 e/kk.

Asumistuki perustuu asumistukilakiin (408/1975) ja asumistukiasetukseen (949/1993). Valtioneuvoston asetus asumistuen määräytymisperusteista vuodelle 2010 (VnA 988/2009) on nähtävissä Kelan toimistoissa tai Kelan internetsivuilla www.kela.fi.

Eläkkeensaajan asumistuki

Voit saada eläkkeensaajan asumistukea, jos olet pienituloinen 16 vuotta täyttänyt eläkkeensaaja tai 65 vuotta täyttänyt henkilö ja *asut vakinaisesti Suomessa**.

Eläkkeet, jotka oikeuttavat eläkkeensaajan asumistukeen alle 65-vuotiaana:

- kansaneläke tai leskeneläke Kelasta
- täysi työkyvyttömyyseläke, työttömyyseläke tai leskeneläke työeläkelaitoksesta
- täyteen työkyvyttömyyteen perustuva eläke, elinkorko tai leskeneläke lakisäateisen tapaturmavakuutuksen tai liikennevahingon taikka sotilastapaturma- tai sotilasvammalain perusteella
- vastaavat etuudet ulkomailta tai
- maahanmuuttajan erityistuki.

Et voi saada eläkkeensaajan asumistukea, jos saat

- osatyökyvyttömyyseläkettä
- osa-aikaeläkettä tai
- alle 65-vuotiaana varhennettua vanhuuseläkettä tai työeläkelakien mukaista vanhuuseläkettä.

Kela jatkaa eläkkeensaajan asumistuen maksamista automaattisesti, kun työeläkelakien mukainen työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkkeesi muuttuu vanhuuseläkkeeksi ennen kuin täytät 65 vuotta.

Jos sinä ja *puolisosi** saatte molemmat eläkkeensaajan asumistukeen oikeuttavia eläkkeitä tai korvauksia tai olette täyttäneet 65 vuotta, haette eläkkeensaajan asumistukea yhteisesti. Tällöin tuki maksetaan teille puoliksi.

Yleistä asumistukea vai eläkkeensaajan asumistukea?

- Jos asut yksin, olet alle 65-vuotias ja saat eläkettä, joka ei oikeuta eläkkeensaajan asumistukeen, voit saada yleistä asumistukea, kunnes täytät 65 vuotta. Eläkkeensaajan asumistukea maksetaan 65-vuotispäiväsi seuraavan kuukauden alusta.
- Jos olet naimisissa ja *puolisollasi** on oikeus eläkkeensaajan asumistukeen, hänelle maksetaan koko tuki siihen saakka, kun olet täyttänyt 65 vuotta tai alat saada asumistukeen oikeuttavaa eläkettä tai korvausta. Asumistuki puolitetaan vasta sitten.
- Jos samassa asunnossa asuu kanssasi alle 18-vuotiaita lapsia tai muita henkilöitä kuin avio- tai *avopuolisosi**, voit valita, haetko yleistä asumistukea vai eläkkeensaajan asumistukea.

Paljonko voit saada eläkkeensaajan asumistukea?

Eläkkeensaajan asumistuki on 85 % kohtuullisista asumismenoista (ks. s. 14), jotka ylittävät perusomavastuun ja tulojen mukaan määräytyvän lisäomavastuun yhteismäärän. Perusomavastuu on kaikille 567,01 euroa vuodessa (47,25 euroa kuukaudessa).

Perusomavastuun lisäksi voit joutua maksamaan lisäomavastuun sinun ja *puolisosi** tulojen perusteella. Lisäomavastuu on 40 % siitä tulojen osasta, joka ylittää tulorajat (ks. s. 17). Jos tulosi jäävät alle tulorajojen, lisäomavastuuta ei tule.

Eläkkeensaajan asumistuki lasketaan seuraavan kaavan mukaan:

$$(\text{Asumismenot} - (\text{perusomavastuu} + \text{mahdollinen lisäomavastuu})) \times 85 \%$$

Ennen tuen hakemista voit arvioida oikeutesi eläkkeensaajan asumistukeen ja sen määrän Kelan internetsivuilla olevalla laskentaohjelmalla (www.kela.fi/laskurit).

Asumistuen maksaminen

Kela maksaa eläkkeensaajan asumistuen tilillesi joka kuukauden 4. päivä tai edeltävänä pankkipäivänä, jos pankit ovat maksupäivänä kiinni. Asumistuesta ei mene veroa.

Eläkkeensaajan asumistukea aletaan maksaa aikaisintaan 65-vuotispäiväsi seuraavan kuukauden alusta tai aikaisemmin sen kuukauden alusta, kun eläke on sinulle myönnetty. Kela maksaa tukea takautuvasti enintään puolen vuoden ajalta ennen hakemista.

Asumistuen määrä tarkistetaan aina, kun on kulunut kaksi vuotta siitä, kun se on myönnetty tai edellisen kerran tarkistettu.

Kohtuulliset asumismenot

Asumistukea ei makseta kaikista asumismenoistasi, vaan laissa ja valtioneuvoston asetuksessa määritellyistä kohtuullisista asumismenoista. Kohtuulliset asumismenot voivat olla enintään valtioneuvoston vuosittain vahvistamien enimmäisasumismenojen (ks. s. 15) suuruiset asuinpaikkakunnasta riippuen.

Voit saada eläkkeensaajan asumistukea pysyvässä käytössä olevan asuntosi asumismenoihin.

Asumismenoiksi hyväksytään seuraavat kustannukset:

- Vuokra-asunto: Voit olla vuokra-asunnossa pää- tai alivuokralaisena, kun haet eläkkeensaajan asumistukea. Kela hyväksyy asumismenoiksesi vuokran ja siihen sisältyvät vesimaksut. Jos lämmitys- ja vesikustannukset eivät sisälly vuokraan, Kela huomioi ne valtioneuvoston vuosittain vahvistamien kustannusten mukaan (ks. s. 15–16).
- Asumisoikeusasunto: Asumisoikeusasunnossa ja osaomistusasunnossa asumismenoiksesi hyväksytään käyttövastike ja vesimaksut sekä asumisoikeuden tai osaomistusoikeuden hankkimista varten otettujen lainojen korot (ks. s. 16).
- Palvelutalo: Jos asut vanhusten vuokra- tai palvelutalossa ja vuokraasi sisältyy palvelumaksuja, Kela hyväksyy asumismenoiksi vain eritellyn vuokran osuuden.
- Osakeasunto: Osakeasunnossa Kela hyväksyy asumismenoiksesi osakeasunnon vastikkeen ja siihen sisältyvät vesimaksut sekä asunnon hankkimiseksi otettujen lainojen korot (ks. s. 16). Jos lämmitys- ja vesikustannukset eivät sisälly vastikkeeseen, Kela ottaa ne huomioon valtioneuvoston vuosittain vahvistamien kustannusten mukaan kuten vuokra-asunnossa (ks. s. 15–16).
- Omakotitalo: Omassa omakotitalossa asuessasi asumismenot lasketaan valtioneuvoston vuosittain vahvistamien lämmitys-, vesi- ja kunnossapitokustannusten perusteella (ks. s. 15–16). Omakotitalossa myös tontin vuokra kuuluu asumismenoihin samoin kuin asunnon hankkimiseksi otettujen lainojen korot (ks. s. 16).

Enimmäisasumismenot

Valtioneuvosto vahvistaa vuosittain asetuksella asumismenojen enimmäismäärät. Tämä tarkoittaa, että asumismenoiksesi ei hyväksytä todellisia asumismenojasi vaan vahvistetut enimmäismäärät. Enimmäismäärän ylittävän osan asumismenoista joudut aina omavastuusuuden lisäksi maksamaan itse. Enimmäismäärään vaikuttavat asunnon sijaintikunta ja se, asuuko luonasi alle 18-vuotiaita lapsia.

Asumismenojen enimmäismäärä, e/v ja e/kk

Asunnon sijainti	Eläkkeensaaja (ja puoliso), ei lapsia	Perheessä 1–2 alle 18-vuotiasta lasta	Perheessä vähintään 3 alle 18-vuotiasta lasta
I kuntaryhmä*	6 637 e/v 553,08 e/kk	7 964 e/v 663,67 e/kk	9 292 e/v 774,33 e/kk
II kuntaryhmä*	6 103 e/v 508,58 e/kk	7 324 e/v 610,33 e/kk	8 544 e/v 712,00 e/kk
III kuntaryhmä*	5 354 e/v 446,17 e/kk	6 425 e/v 535,42 e/kk	7 496 e/v 624,67 e/kk

Asumismenoja tulee olla vähintään 655 euroa vuodessa eli noin 54,58 euroa kuukaudessa, jotta asumistukea jää maksettavaksi. Pienin maksettava asumistuki on 6,21 euroa kuukaudessa. Jos molemmat *puolisot** saavat asumistukea, pienin maksettava asumistuki on 3,11 euroa kuukaudessa.

Yhteismajoituksessa asuvien keskimääräisiksi asumismenoiksi Kela hyväksyy 2 323 euroa vuodessa.

Valtioneuvoston vahvistamat hoitomenot omakotitaloille

Lämmitys- ja vesikustannuksia käytetään myös vuokra- ja osakeasunnoissa, joissa lämmitys ja/tai vesi ei sisälly vuokraan.

Lämmitysmenot e/m²/kk

Asunnon sijainti	Keskuslämmitysjärjestelmä		Muu lämmitysjärjestelmä	
	Rakennus valmistunut vuonna 1974–	Rakennus valmistunut ennen vuotta 1974	Rakennus valmistunut vuonna 1974–	Rakennus valmistunut ennen vuotta 1974
Lämmitysryhmä I	1,02	1,33	0,46	0,60
Lämmitysryhmä II	1,15	1,50	0,55	0,72
Lämmitysryhmä III	1,30	1,69	0,68	0,88

Asuinkunnan lämmitysryhmä on määritelty valtioneuvoston asetuksessa (VnA 1053/2009). Lämmityskulut otetaan huomioon vain asunnon kohtuullisen koon mukaan. Yksin asuvalle hyväksytään enintään 70 neliometriä, ja asunnon kokoa korotetaan jokaisesta seuraavasta asukkaasta 15 neliometriä.

Vesikustannus e/kk/henkilö 21,03

Kunnossapitokustannus e/kk/omakotitalo

Asunto valmistunut tai peruskorjattu vuonna 1974 tai sen jälkeen 37,88 e/kk

Asunto valmistunut tai peruskorjattu ennen vuotta 1974 49,24 e/kkk

Lainojen korot asumismenoina

Jos olet ottanut lainaa vakinaisen omistusasunnon hankkimiseksi tai kunnostamiseksi, Kela hyväksyy lainojesi korot asumismenoiksesi. Myös asumisoikeusmaksua ja osaomistukseen oikeuttavaa maksua varten otettujen lainojen korot hyväksytään asumismenoiksesi. Näitä lainankorkoja ei vähennetä vuositulosta.

Mitkä tulot vaikuttavat eläkkeensaajan asumistukeen?

Eläkkeensaajan asumistuen suuruuteen vaikuttavat lähes kaikki sinun ja *puolisosi** jatkuvasti saamat *bruttotulot**. Jos asut yksin, asumistukeesi vaikuttavat omat tulosi, omaisuutesi ja asumismenosi. Jos asut yhdessä *puolisosi** kanssa, asumistukeen vaikuttavat myös *puolisosi** tulot ja omaisuus sekä yhteiset asumismenonne.

Eläkkeensaajan asumistuen määrään vaikuttavat

- eläke- ja työtulot
- yrittäjän tulot *MYEL**- ja *YEL-vakuutuksen** työtulon mukaisina
- työttömyyspäivärahat ja
- tulot omaisuudesta, kuten talletusten korot ja vuokratulot.

Tuloista vähennetään velkojen korot, mutta ei kuitenkaan kulutusluottojen korkoja. Omaan asuntoon kohdistuvien velkojen korkoja ei myöskään vähennetä, koska ne lisätään asumismenoihin.

Eläkkeensaajan asumistuen määrään eivät vaikuta mm. hoito- ja vammaistuet eivätkä perikunnan tulot tai omaisuus. Jos sinulla on talletuksia enintään 2 000 euroa, ne eivät vaikuta asumistukeen. *Puolison** talletuksille on oma 2 000 euron raja. Tämän ylittävältä osalta Kela laskee korkotulot mukaan tuloihin ja

lisää talletukset asumistukeen vaikuttavan omaisuuden määrään. Alle 60 euron korko- ja osinkotuloja ei oteta huomioon.

Omaisuuksena Kela ottaa huomioon koko omaisuuden, josta vähennetään velat. Omassa käytössäsi olevaa omistusasuntoa, osuutta jakamattomaan kuolinpesään ja asunto-osakkeita ei oteta mukaan omaisuuteen. Tuloihin lisätään 8 % siitä omaisuuden osasta, joka ylittää omaisuusrajat.

Omaisuusrajat ovat

- yksin asuvalle henkilölle 15 233 euroa
- avio- tai avopuolisoille yhteensä 24 373 euroa.

Kun kaikki omat ja *puolisosi** tulot on laskettu yhteen edellä mainittujen periaatteiden mukaan, niitä verrataan täyteen asumistukeen oikeuttavaan tulorajaan. Jos tulot ylittävät alla olevassa taulukossa olevat tulorajat, yli menevästä osasta otetaan huomioon 40 % (ns. lisäomavastuu) ja se lisätään perusomavastuuseen (ks. asumistuen laskukaava s. 13).

Täyteen eläkkeensaajan asumistukeen oikeuttavat tulorajat perhesuhteiden mukaan e/v

Yksinäinen	8 059
Avioliitossa oleva, jonka <i>puolisolla</i> * ei ole oikeutta asumistukeen	11 813
Avioliitossa oleva, jonka <i>puolisolla</i> * on oikeus asumistukeen	12 945

Näin haet eläkkeensaajan asumistukea

- ▶ Hae eläkkeensaajan asumistukea internetissä www.kela.fi/asiointi tai täytä eläkkeensaajan asumistukihakemus AE 1. Voit toimittaa hakemuksen mihin tahansa Kelan toimistoon.

Liitä hakemukseen

- selvitys asumismenoista: vuokrasopimus, vuokran tai vastikkeen maksukuitti tai muu maksutosite
- selvitys omista ja puolison tuloista ja omaisuudesta
- selvitykset veloista ja velkojen koroista.

Esimerkki 1: Pientä eläkettä saava yksinäinen henkilö

Helmi asuu yksin pääkaupunkiseudulla (*I kuntaryhmä**) 35 neliön vuokrayksiossää, josta hän maksaa 450 euroa vuokraa kuukaudessa. Helmin työeläke ja kansaneläke ovat *bruttotulona** yhteensä 650 e/kk. Muita tuloja tai omaisuutta Helmillä ei ole, ja talletuksiakin alle 2 000 euroa.

Eläkkeensaajan asumistuen perusomavastuu on 47,25 e/kk. Helmin tulot eivät vaikuta asumistuen määrään, koska ne jäävät alle 8 059 e/v. Helmin asumismenoiksi hyväksytään koko vuokra, koska se on alle 553,08 e/kk.

Helmin asumistuki:

$$85 \% (450 - 47,25) = 342,34 \text{ e/kk}$$

Helmi maksaa itse asumisestaan:

$$450 - 342,34 = 107,66 \text{ e/kk}$$

Jos Helmi asuisi *III kuntaryhmässä**, jossa asumismenoiksi hyväksytään enintään 446,17 e/kk, Helmi saisi asumistukea:

$$85 \% (446,17 - 47,25) = 339,08$$

Silloin Helmi maksaisi itse asumisestaan:

$$450 - 339,08 = 110,92 \text{ e/kk}$$

Esimerkki 2: Palveluasunnossa asuvan tuki

Lauri asuu Turussa yksityisessä palvelutalossa, josta hän maksaa vuokraa 750 e/kk. Vuokran osuus on 500 euroa ja palvelumaksun 250 euroa. *Bruttotuloja** Laurilla on yhteensä 1 000 e/kk.

Asumismenojen enimmäismäärä *II kuntaryhmässä** on 508,58 e/kk. Laurin asumismenoiksi hyväksytään vain enimmäismäärä.

Yksinäisen eläkkeensaajan tuloraja on 671,58 e/kk. Koska Laurin tulot ylittävät tulorajan, hän joutuu maksamaan 40 %:n lisäomavastuun.

$$40 \% (1\ 000 - 671,58) = 131,37 \text{ e/kk}$$

Kun siihen lisätään perusomavastuu 47,25 e/kk, omavastuuosuus on 178,62 e/kk.

Laurin asumistuki:

$$85 \% (508,58 - 178,62) = 280,47 \text{ e/kk}$$

Lauri maksaa itse asumisestaan 219,53 e/kk ja palveluista 250 e/kk.

Esimerkki 3. Omakotitalossa asuva yksinäinen eläkkeensaaja

Ainon eläkkeet ovat yhteensä 800 e/kk. Aino asuu vuonna 1980 peruskorjatussa, mukavuuksin varustetussa 100 neliömetrin omakotitalossa Mikkelissä, joka kuuluu *kuntaryhmään III** sekä lämmitysryhmään II. Ainolla ei ole velkaa, eikä muuta omaisuutta.

Kela hyväksyy Ainon asumismenoiksi omakotitalon hoitomenot:

Lämmitys

70 m² x 1,15 e = 80,50 e

Vesi

21,03 e

Kunnossapito

37,88 e

Yhteensä Kela hyväksyy Ainon omakotitalon hoitomenoiksi 139,41 e/kk.

Yksinäisen eläkkeensaajan tuloraja on 671,58 e/kk. Ainon tulot ylittävät tulorajan 128,42 e/kk, minkä vuoksi hän joutuu maksamaan lisäomavastuuta 40 % eli 51,37 e/kk. Perusomavastuu on 47,25 e/kk, eli Ainon omavastuuosuus on yhteensä 98,62 e/kk.

Aino saa eläkkeensaajan asumistukea 85 % hyväksytyistä kustannuksista, jotka ylittävät omavastuuosuuden.

Aino saa asumistukea:

85 % (139,41 – 98,62) = 34,67 e/kk.

Eläkkeensaajan asumistuki perustuu eläkkeensaajan asumistuesta annettuun lakiin (571/2007). Valtioneuvosto antaa vuosittain asetuksen eläkkeensaajan asumistuen määräytymisperusteista (VnA 1053/2009). Laki ja valtioneuvoston asetus ovat nähtävissä Kelan toimistoissa tai Kelan internetsivulla www.kela.fi.

Asumislisä opiskelijalle

Asumismuutosi ja perhesuhteesi ratkaisevat, saatko opintotuen asumislisää vai yleistä asumistukea. Saat opintotuen asumislisää, jos olet opiskelija, sinulla on oikeus opintotukeen ja asut vuokralla tai asumisoikeusasunnossa. Et saa yleistä asumistukea sellaiselta ajalta, jolloin sinulla on edelleen oikeus opintotukeen, esimerkiksi oppilaitoksen kesäloman ajalta.

Et voi saada opintotuen asumislisää, jos samassa asunnossa kanssasi asuu sinun tai *puolisosi** lapsi (eräin poikkeuksin) tai asut omissa tai *puolisosi** omistus-asunnossa. Silloin voit hakea yleistä asumistukea.

Jos sinulla ei ole opintotukioikeutta puutteellisen opinnoissa edistymisen, työkyvyttömyyden (saat sairauspäivärahaa), opintotukiajan päättymisen tai muun etuuden saamisen vuoksi, voit saada asumislisän sijaan yleistä asumistukea.

Kelan internetsivuilla www.kela.fi on opintotuen laskentaohjelma, jonka avulla voit arvioida mahdollisuutesi saada asumislisää. Tarkemmat tiedot saat Kelan internetsivuilta osoitteesta www.kela.fi tai esitteestä Opiskelijalle.

Opintotuen asumislisä perustuu opintotukilakiin (65/1994) ja opintotukiasetukseen (260/1994).

Sotilasavustuksen asumisavustus

Asumisavustus on osa Kelan maksamaa sotilasavustusta. Voit saada sotilasavustusta, jos olet *asevelvollinen** tai hänen omaisensa.

Avustukseen oikeutettuja omaisia ovat

- *aviopuoliso**
- *avopuoliso**, jonka kanssa sinulla on yhteinen lapsi
- huollettavana oleva oma ja *aviopuolison** lapsi sekä
- pysyvästi huoltoonne sijoitettu lapsi.

Muille omaisille Kela ei myönnä sotilasavustusta.

Mitä Kela maksaa sotilasavustuksena?

Kela maksaa sotilasavustuksena

- asumisavustusta ja palvelusaikana erääntyvät opintolainojen korot *asevelvolliselle**
- perusavustusta, asumisavustusta ja erityisavustusta omaisille ja
- elatusavun suuruisen määrän elatusapuun oikeutetulle lapselle.

Asumisavustuksena Kela maksaa todelliset, kohtuulliset asumismenot. Asumismenoja ovat vuokra, yhtiövastike, erikseen maksetut lämmityskustannukset ja vesimaksut, asuntolainojen korot ja vuosimaksut, sähkö- ja kaasumaksut sekä omakotitalon hoitomenot.

Jos olet hankkinut asunnon käyttöösi välittömästi ennen palvelukseen menoa tai palveluksen aikana, Kela ei yleensä korvaa asunnon kustannuksia, ellei asunnon hankintaan ole ollut erityistä syytä (esim. perheen perustamisen takia).

Siviilipalveluspaikka kustantaa sinulle asunnon palveluksen ajaksi, joten siihen ei makseta asumisavustusta. Voit kuitenkin saada asumisavustusta vakinaisen asuntosi menoihin, jos asut palveluksen ajan muualla.

Sotilasavustuksen maksaminen

Kela maksaa sotilasavustusavustuksen palvelukseenastumispäivästä lukien, kuitenkin aikaisintaan hakemiskuukauden alusta. Maksu jatkuu kotiuttamiskuukauden loppuun saakka. Avustus maksetaan kuukauden 1. pankkipäivänä sinun tai omaisesi tilille. Avustuksesta ei mene veroa.

Vaikka *asevelvollinen** tai hänen omaisensa ei saisi sotilasavustusta, heillä saattaa olla mahdollisuus saada Kelasta yleistä asumistukea tai opintotuen asumislisää. Jos saat ennen palvelukseen astumista yleistä asumistukea, Kela jatkaa sen maksamista palveluksessa olosi ajan, ja asumistuki otetaan sotilasavustuksessa huomioon perheen asumismenojen vähennyksenä.

Näin haet sotilasavustusta

- ▶ Täytä Sotilasavustushakemus SA1 ja toimita se mihin tahansa Kelan toimistoon.

Esimerkki asevelvollisen asumisavustuksesta

Asevelvollinen asuu veljensä kanssa yhdessä ja maksaa myös palvelusaikanaan puolet asunnon vuokrasta eli 250 e/kk sekä sähkömaksua 10 e/kk. Tuloja hänellä ei ole palvelusaikana. Sotilasavustuksena hän saa asumisavustusta 260 e/kk.

Tarkemmat tiedot saat Kelan internetsivuilta www.kela.fi, Kelan toimistoista ja Asevelvolliselle-Kelainfosta.

Sotilasavustuksen maksaminen perustuu sotilasavustuslakiin (781/1993) ja siviilipalveluslakiin (1446/2007).

Verkkopalvelut asumisen tukiin

Verkossa hoidat Kela-asiasi kätevästi. Kelan internetsivuilla www.kela.fi voit

- hakea yleistä asumistukea
- tehdä yleisen asumistuen väli- ja vuositarkistuksen sekä
- lakkauttaa yleisen asumistuen
- arvioida laskentaohjelmalla asumisen tuen määrän
- täyttää ja tulostaa hakemuksia
- lähettää kysymyksiä Kelan asiantuntijoille.

Sähköiseen asiointipalveluun (www.kela.fi/asiointi) tunnistaudutaan omilla pankkitunnuksilla tai sähköisellä henkilökortilla. Palvelussa voit

- tarkistaa, onko hakemuksesi ratkaistu ja paljonko etuutta on myönnetty
- katsoa, milloin etuus maksetaan sinulle
- katsoa Kelan lähettämiä kirjeitä ja päätöksiä
- muuttaa tilinumerosi.

Muutoksenhaku päätökseen

Kelan asumisetuksia koskeviin päätöksiin voi hakea muutosta sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnalta. Opintotuen asumislisää koskeviin päätöksiin voit hakea muutosta opintotuen muutoksenhakulautakunnalta. Voit tarvittaessa valittaa sosiaaliturvan ja opintotuen muutoksenhakulautakuntien päätöksestä vakuutus oikeuteen, joka on ylin valitusaste toimeentuloturva-asioissa. Muutoksenhausta on tarkemmat ohjeet Kelasta saamasi päätöksen liitteenä.

Mistä Kela saa tietoja?

Kelan työntekijät ovat vaitiolovelvollisia, ja tietojasi käytetään vain virkatehtävissä. Kelalla on oikeus antaa muille viranomaisille tietoja lain edellyttämällä tavalla. Kela saa työtään varten tietoja muilta viranomaisilta sekä eläke- ja vakuutuslaitoksilta, työnantajilta, työttömyys- ja työpaikkakassoilta, vuokranantajilta, asunto-osake- tai kiinteistöyhtiöltä sekä terveyskeskuksilta ja sairaaloilta.

Sanasto*

Sanastossa on selitetty joitakin lainsäädännön ja Kelan käyttämiä termejä. Sanaston termit on merkitty esitteeseen *vinokirjaimin* ja tähdellä*.

Asevelvollinen

Asevelvollisella tarkoitetaan henkilöä, joka on aseellisessa, aseettomassa tai siviilipalveluksessa. Samoin asevelvolliseksi katsotaan reservin kertausharjoitukseen osallistuva henkilö sekä vapaaehtoisessa asepalveluksessa oleva nainen.

Bruttotulot

Bruttotulot ovat tuloja, joista ei ole vähennetty veroja. Työtulot selviävät palkka-kuitista, kuten myös asunto-, auto- ja ravintoedut sekä ylityökorvaukset ja vuoro-työlisät. Kela laskee tuloiksi myös pääomatulot, esimerkiksi talletusten korot.

Kohtuulliset asumismenot

Kohtuulliset asumismenot voivat olla enintään valtioneuvoston vuosittain vahvistamien enimmäisasumismenojen suuruiset.

Kuntaryhmät

Kunnat ryhmittellään asumisen kalleuden mukaan. Yleisessä asumistuessa kuntaryhmitys on seuraava:

- I kuntaryhmä: Helsinki
- II kuntaryhmä: Espoo, Kauniainen ja Vantaa
- III kuntaryhmä: Hyvinkää, Hämeenlinna, Joensuu, Jyväskylä, Järvenpää, Kajaani, Kerava, Kirkkonummi, Kouvola, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Lohja, Nurmijärvi, Oulu, Pori, Porvoo, Raisio, Riihimäki, Rovaniemi, Seinäjoki, Sipoo, Tampere, Turku, Tuusula, Vaasa ja Vihti
- IV kuntaryhmä: Muut kunnat

Eläkkeensaajan asumistuessa I ja II kuntaryhmät on yhdistetty, II kuntaryhmä vastaa III kuntaryhmää ja III kuntaryhmä sisältää muut kunnat.

MYEL-vakuutus

MYEL on viljelijöiden, metsätalallisten, kalastajien ja poronhoitajien sekä heidän perheenjäsentensä työeläkevakuutus. MYEL-vakuutus perustuu MYEL-työtuloon, jonka mukaan lasketaan kaikki MYEL-eläkkeet, -korvaukset ja -päivärahat.

Osa-asunto

Asut osa-asunnossa, jos vain osa asunnosta on sinun tai perheesi käytössä. Osa-asunnossa asunnon koolla tai iällä ei ole vaikutusta yleiseen asumistuen määrään.

Pitkäaikaistyötön

Asumistukilaissa pitkäaikaistyöttömällä tarkoitetaan henkilöä, joka on saanut Kelalta yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea.

Puoliso

Puolisolla tarkoitetaan avio- ja avopuolisoa sekä rekisteröidyn parisuhteen osapuolta. Samassa asunnossa asuvat mies ja nainen katsotaan puolisoiksi, jos he eivät toisin todista. Samaa sukupuolta olevia, yhdessä asuvia henkilöitä ei katsota avopuolisoiksi, jos he eivät ole rekisteröineet parisuhdettaan.

Ruokakunta

Samaan ruokakuntaan kuuluvat samassa asunnossa pysyvästi asuvat henkilöt (myös yksi henkilö voi olla ruokakunta). Ruokakunnan vakinaiseksi asunnoksi voidaan katsoa vain yksi asunto. Ruokakunnan jäsen kuuluu ruokakuntaan myös tilapäisen poissaolonsa aikana. Samassa asunnossa asuvat lähisukulaiset kuuluvat samaan ruokakuntaan. Samassa asunnossa asuva voi kuulua eri ruokakuntaan, jos hän on vuokrannut osan asunnosta erillisellä vuokrasopimuksella. Ruokakunta asuu osa-asunnossa, jos samassa asunnossa asuu asumistukea saavan ruokakunnan lisäksi muita, esimerkiksi opintotuen asumislisää saavia henkilöitä, joi- ta ei lueta tähän ruokakuntaan. Kela maksaa asumistuen ruokakunnalle yhteisesti.

Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluminen

Kelan etuuksien saaminen edellyttää Suomen sosiaaliturvaan kuulumista. Yleensä kaikki Suomessa vakituisesti asuvat henkilöt kuuluvat Suomen sosiaaliturvaan. Jos henkilö muuttaa ulkomaille tilapäisesti eli alle vuodeksi, hän kuuluu pääsääntöisesti Suomen sosiaaliturvaan ja on oikeutettu Kelan etuuksiin. EU- tai ETA-maihin ja Sveitsiin töihin muuttavilla lyhytkin työskentely riittää yleensä siirtämään henkilön työskentelymaan sosiaaliturvaan. Jos henkilö muuttaa ulkomaille pysyvästi eli yli vuodeksi, hän ei yleensä enää kuulu Suomen sosiaaliturvaan. Poikkeuksena ovat kuitenkin esimerkiksi lähetetyt työntekijät, virkamiehet ja heidän perheenjäsenensä, jotka säilyvät Suomen sosiaaliturvassa ulkomaankomennuksensa ajan. Myös sotilasavustusta maksetaan ulkomaille vakituisesti asuville henkilöille. Sosiaaliturvaan kuulumisen voi selvittää oleskelumaan sosiaaliturvalaitoksesta.

YEL-vakuutus

YEL on ansiotyötä itsenäisenä yrittäjänä tekevän eläkevakuutus. YEL turvaa yrittäjän vanhuuden, työkyvyttömyyden ja työttömyyden varalta sekä yrittäjän perheen toimentulon yrittäjän kuoleman varalta.

Yhteisöruokakunta

Jos useampi henkilö on vuokrannut asunnon yhteisellä vuokrasopimuksella, heitä pidetään ns. yhteisöruokakuntana.

Osoitteita

Kelan toimistojen yhteystiedot ja palvelunumerot ovat Eniron paikallisissa puhelinluetteloissa sekä Kelan internetsivuilla www.kela.fi.

Kansaneläkelaitos

Nordenskiöldinkatu 12, 00250 Helsinki
PL 450, 00101 Helsinki
Puhelin 020 634 11
Faksi 020 634 5058

Lisätietoja

Sosiaali- ja terveysministeriö, www.stm.fi
Valtiokonttori, www.valtiokonttori.fi
Verohallinto, www.vero.fi

Muutoksenhaku

Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta
Siltasaarencatu 12 A
PL 330, 00531 Helsinki
Puhelin (09) 160 01, (09) 160 74100
www.somla.fi

Vakuutus oikeus

Lönnrotinkatu 18
PL 338, 00121 Helsinki
Puhelin 0100 86 330
www.oikeus.fi/vakuutus oikeus

Opintotuen muutoksenhakulautakunta

Hämeentie 3
PL 386, 00530 Helsinki
Puhelin (09) 160 30000
www.opintotuenmuutoksenhakulautakunta.fi

Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta

Siltasaarencatu 12 A,
PL 124, 00531 Helsinki
Puhelin (09) 160 01
www.ttlk.fi

Kelan palvelut verkossa

Voit hoitaa yhä useamman asiasi verkossa sinulle parhaiten sopivana aikana. Kelan verkkopalvelut löydät osoitteesta www.kela.fi.

Kelan verkkopalvelut

- Laskurit, joilla voit arvioida etuuden määrän.
- Etuuksien hakemuslomakkeet, jotka voit täyttää ja tulostaa.

Kelan asiointipalvelussa (www.kela.fi/asiointi) voit

- täyttää joitakin hakemuksia ja ilmoituksia
- tarkistaa etuustietojasi, kuten onko hakemuksesi ratkaistu ja koska etuus maksetaan
- katsoa Kelan sinulle lähettämiä kirjeitä ja päätöksiä
- muuttaa tilinumerotietosi.

Asiointipalveluun kirjautut pankkitunnuksillasi tai sähköisellä henkilökortillasi.

Asumiseen tukea

Yleinen asumistuki ja muita asumisen tukia – 2010

KANSANELÄKELAITOS

Viestintä

PL 450

00101 Helsinki

Esitteitä voi tulostaa
Kelan internetsivuilta www.kela.fi
tai hakea Kelan toimistoista

Kelan palvelunumerot

ma–pe klo 8–18

Asevelvollisen tuet Sotilasavustus ja muut asevelvollisen tuet	020 692 200
Asumisen tuet Yleinen asumistuki	020 692 201
Eläkeasiat Kansaneläke, työeläke, eläkkeensaajan asumistuki	020 692 202
Kela-kortti ja EU-sairaanhoitokortti Kela-kortin ja eurooppalaisen sairaanhoitokortin tilaukset	020 692 203
Kuntoutus Kuntoutuspalvelut ja -kurssit, kuntoutusraha	020 692 205
Lapsiperheiden tuet Vanhempainpäivärahat, lapsilisä, elätustuki ja muut lapsiperheen tuet	020 692 206
Maasta- ja maahanmuutto Sosiaaliturva ulkomaille tai Suomeen muutettaessa	020 692 207
Omaisen kuoltua Leskeneläke, lapseneläke, perhe-eläke	020 692 208
Opiskelijan tuet Opintoraha, asumislisä, opintolainan valtiontakaus, korkoavustus, koulumatkatuki	020 692 209
Sairastaminen Sairaanhoitokorvaukset, lääkekorvaukset, sairauspäiväraha	020 692 204
Työttömyysajan tuet Työmarkkinatuki, peruspäiväraha, koulutusajan tuet työttömälle	020 692 210
Vammaistuet Vammaistuet, eläkettä saavan hoitotuki, keliakiakorvaus	020 692 211